

Kansallinen julkaisurekisteri ja kotimaiset viitetiedot

Linnea2-konsortion yleiskokous, 22.11.2011

Jyrki Ilva (jyrki.ilva@helsinki.fi)

Yliopistojen uusi rahoitusmalli ja julkaisutiedot

- Yliopistojen uutta rahoitusmallia (2013 ->) valmistelleen työryhmän muistio luovutettiin eilen OKM:lle
  - Yhteensä 13% rahoituksesta jaetaan julkaisujen perusteella
  - Kansainväliset referee-julkaisut 10%, muut tieteelliset julkaisut 3%
  - Vuodesta 2015 alkaen jaottelu perustuu julkaisuforumiluokitukseen (tasot 2 ja 3 vs. taso 1)
  - Tieteenalakohtaiset erot julkaisujen jakautumisessa eri tasoille suuria – muistio ei ota kantaa siihen miten tämä ratkaistaan
- Julkaisutietojen keräämisen merkitys kasvaa

JURE ja Julkaisufoorumi: tilanne

- CSC:n koordinoima JURE-projekti ja TSV:n koordinoima Julkaisufoorumi-hanke tehneet taustatyötä
  - JURE I: Yliopistojen vuoden 2010 julkaisutietoja kerätty nykyistä julkaisurekistereistä ja ISI Web of Sciencestä (->2013?)
  - JURE II: Yhteinen kansallinen tutkimuksenhallintajärjestelmä (2014?->)
  - Julkaisufoorumi luokitellut tieteelliset julkaisukanavat (tasot 1, 2 ja 3)
- HY asettanut OKM:n pyynnöstä sisäisen työryhmän selvittämään mahdollisuuksia laajentaa TUHAT-järjestelmää kansalliseen käyttöön
  - Selvitys valmistuu joulukuussa 2011

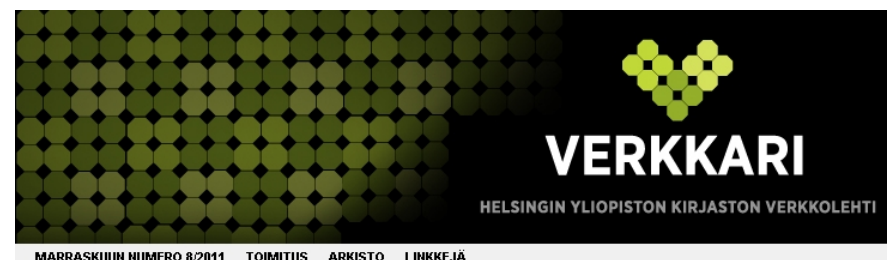
Kotimaisten julkaisujen viitetiedot julkaisurekisteriin

- Kansalliskirjasto selvittänyt OKM:n pyynnöstä kotimaisten julkaisujen viitetietojen haravointia kansallisista tietokannoista
  - Selvitys luettavissa verkossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201104061415>
  - Haravointi mahdollista, mutta tietokantojen sisältöä pitää kehittää
  - Haasteita: kattavuus, ajantasaisuus, tietosisällöt (affiliaatiot, julkaisutyyppi, tieteenala?)
- Miten sovittaa yhteen tutkimushallinnon ja tiedonhakijoiden intressit?
  - Kirjastojen kannalta: onko julkaisurekisterien ja tiedonhakijoille tarkoitettujen hakupalveluiden tuotantoprosesseja mahdollista integroida niin, etteivät ne syö toistensa resursseja?

Arto-tietokannan tulevaisuus?

- Tehty hajautetusti kirjastoissa, pitkään matalalla profiililla
  - Alun perin (1995) kirjastot saivat käyttöoikeuden vastineeksi osallistumisesta tiedontuotantoon
  - Vuodesta 2010 vapaassa hakukäytössä
- Olisi luontevaa kehittää tietokannasta avoimeksi tietovarannoksi (vrt. yhteisluettelo)
  - Viitetietoja olisi mahdollista julkaisurekisterin lisäksi muihinkin tarkoituksiin

KIRJASTOVERKKOPALVELUT

Kolumni: Arto kaipaa elvytystä ja kuntoutusta

Artikkeliviitetietokanta ARTO on joillakin tieteenaloilla verraton työkalu. Esimerkiksi kirjallisuudentutkimuksen, kielitieteen, folkloristiikan ja arkeologian aloilta Artoon on sisällytetty Suomen akatemian ja Neuvostoliiton tiedeakatemian yhteisprojektin (ns. Uralican) tulokset. Tämä tarkoittaa sitä, että Arton kautta pääsee käsiksi näiden alojen tutkimusviitteisiin vuosilta 1917-1987 – yksin kirjallisuudentutkimuksessa ja kielitieteessä saalis on tältä aikaväliltä 21 654 huolellisesti tehtyä ja visusti sisällönkuvailevaa viitettä.

Kun Artossa on näiltä aloilta Uralican lisäksi Kati-vainaan romppeet, uutta tuotantoa vuodesta 1994 sekä JULKIn kautta tulleet tutkijoiden hengentuotteet, on lopputulos hyvä.

Kaveeraan Arton kanssa lähes päivittäin. Viime aikoina vanha kamuni kuitenkin näyttää lusaantuneen henkitoreisiin. Eikö Artoon enää luetteloida antologioissa ja muissa hakuteoksissa julkaistuja artikkeleita? Nehän ne tärkeitä olisivat, sillä niissä on ihan kovaa tavaraa eikä mitään aikakauslehtiesselehdintää. Joillakin tieteenaloilla Arto tuottaa nuikkoja ja aivan sattumanvaraiselta näyttäviä hakutoksia. Mikä Artoa vaivaa?

Artoa tehtiin pitkään hajautetusti monissa kirjastoissa, ja tekemisen motivaatiota paransi luetteloinnin kautta saatu käyttöoikeus. Nyt Arto on vapaasti käytettävissä. Sekö vei motivaation?

Olen suivaantuneena kysellyt, kenen vastuulla Arto nykyään on (olis meinaan vähän asiaa). Vastaukset ovat vaihdelleet. Oli miten oli, kyllä jotain tarttis tehdä.

Arton tekeminen on ollut iso urakka, ja nykyään se tarjoaa entistä useammin myös e-muotoisen artikkelin heti luettavaksi. Tätä työtä ei pidä jättää hunningolle.

Nyt äkkiä Artolle lisähappaa, adrenaliinia yms. elintoimintoja elvyttävää eliksiiriä. Nyt alkaisi olla myöhäisen puuttumisen aika – se varhaisen puuttumisen aika taisi jo mennä.

Kirjoittaja

Lasse Koskela
Tietoasiantuntija
Keskustakampuksen kirjasto
Helsingin yliopiston kirjasto

Seuraava Verkkari
9/2011 ilmestyy 12.12!
[Kaikki merkinnät](#)
[Kaikki kommentit](#)

Hae

Sivun tulostus
[Tulosta](#) [PDF](#)

Tulostusohje: Kiikkaa yllä olevaa painiketta. Liitä avautuvan sivun tyhjään kenttään sen Verkkari-sivun linkki, jonka haluat tulostaa.

Aiemmin ilmestyneet Verkkari-lehdet

Viimeisimmät kommentit
Eeva-Liisa Vittala:

[Kirjaston arjessa luodaan ja prosessoidaan tietoa](#)
Maria Forsman: **Kolumni: Arto kaipaa elvytystä ja kuntoutusta**

Lasse Koskela: Kolumni: Arto kaipaa elvytystä ja kuntoutusta
Lassi Lager: **Kolumni: Arto kaipaa elvytystä ja kuntoutusta**

Reijo Sarmaja: Kolumni: Arto kaipaa elvytystä ja kuntoutusta

Jussi O.:
Musiikkikirjastosihteeri Jaakko Tuohiniemi

Yhteisesti tuotetut avoimet palvelut?

- Mistä resurssit avoimen Arto-tietovarannon tuottamiseen?
  - Hajautettu tiedontuotanto sinänsä trendikästä verkkomaailmassa – onnistuuko myös kirjastoilta?
  - Haasteina mm. alkuperäisen Arto-sukupolven eläköityminen ja resurssipula
  - Miten tärkeänä kirjastot pitävät kansallisen tietovarannon olemassaoloa?
- Laajempi periaatekysymys: mikä on kirjastojen rooli avoimen datan, avointen julkaisujen ja avoimen lähdekoodin tuotannossa?
  - Riittääkö yhteisen palvelun, tietovarannon tai ohjelmiston olemassaolo kompensatioksi käytettävistä resursseista?
  - Vai tyydymmekö vapaamatkustajan rooliin ja oletamme, että joku muu tekee varsinaisen työn?

Kotimaisten tieteellisten artikkelien metatietovarannon kehittäminen

- Esitys kaksivuotiseksi hankkeeksi (2012-2013)
  - Rahoituksen saaminen ei vielä selvää (kytkentä JURE II:een)
  - Tavoitteena kehittää nykyisen Arto-tietokannan pohjalta avoin tietovaranto, josta mahdollista importoida viitetietoja myös kansalliseen julkaisurekisteriin
- Pääpaino tieteellisten lehtien ja kokoomateosten artikkeleissa
  - Volyyymiltään suurin tieteellisten julkaisujen ryhmä, viitetietojen saatavuudessa eniten kehittämistä
  - Tavoitteena mahdollisimman hyvä kattavuus etenkin Julkaisufoorumissa tieteellisiksi todettujen julkaisukanavien (tasot 1 & 2) osalta

Kirjastojen yhteistyö

- Nykyisen Arto-luettelointiyhteistyön kehittäminen
  - Tallennettavien tietojen täydentäminen (affiliaatiot, julkaisutyypit)
  - Työnjaon tarkistaminen ja uusien organisaatioiden rekrytoiminen
- Yhteistyöneuvottelut muiden kotimaisten artikkelitietokantojen kanssa
  - Aleksi (BTJ), Tali & FINP (Aalto), Medic (HY Terkko)
  - Kartoitetaan tietokantojen relevanssi julkaisurekisterin kannalta
  - Keskustellaan tietojen hyödyntämisestä ja mahdollisesta muusta yhteistyöstä

Kustantajayhteistyö

- Kaksi tavoitetta
  - Affiliaatio- ja julkaisutyypitietojen tallentaminen joko julkaisun yhteyteen tai suoraan metatietovarantoon
  - Perustietojen saaminen suoraan kustantajilta nopeuttaa tallennusta ja parantaa sen kattavuutta
- Haasteena kustantajien motivoiminen
  - Artikkelien nykyistä parempi näkyvyys kirjastojen tarjoamissa hakupalveluissa
  - Viitetiedot tallentuvat myös kustantajien omaan käyttöön

Syöttöjärjestelmän kehittäminen

- Mahdollistaa artikkelitietojen tallentamisen myös Voyager-kirjastojen ulkopuolella
  - Itsenäinen sovellus, joka on teknisen rajapinnan kautta yhteydessä sekä nykyisen Arto-tietokannan että tulevien järjestelmien kanssa
  - Optimoitu artikkeleja koskevan tiedon syöttämiseen: julkaisukanavan perustiedot valmiina, usein toistuvat tiedot valitaan valmiista valikoista
  - Soveltuuko myös kirjastoissa tehtävään tallennustyöhön?